

JUUBELID

HELMUT RAIG – 80

Helmut Raig, professor, põllumajandusdoktor, on sündinud 19. aprillil 1922. a Võrumaal Kõluste vallas Karaski külas talupidaja perekonnas. Lõpetanud Jäeneda Põllumajanduskeskkooli 1940. aastal, Tartu Ülikooli Põllumajandusteaduskonna 1951. a, aspirantuuri Moskva Timirjazevi-nim. Põllumajanduse Akadeemias 1955. a, kus kaitses ka kandidaadidissertatsiooni agrookeemia erialal 1956. a. Doktoridissertatsiooni agrookeemiast kaitses Eesti TA bioloogiategaduste nõukogus 1970. a. Põllumajandusdoktori teaduslik kraad omistatud 1971. a maaviljeluse ja taimekasvatuse erialal. Professori kutse omistati 1990. a. Aastatel 1951–1956 oli EPA mullateaduse, agrookeemia ja maaviljeluse kateedri assistent ja vanemõpetaja, 1956–1971. a EPA maaviljeluse kateedri dotsent. Õppeülesannete täitmise kõrval töötanud 1960–1964 EPA kaugõppeteaduskonna dekaanina ning 1965–1971 EPA mullakaitse harulaboratooriumi juhataja ja teadusliku juhendajana. Aastatel 1971–1984 oli EMMTUI põllunduse osakonna juhataja, 1984–1994 EMMI uute söödakultuuride grupi juhataja, alates 1995. a EMVI konsultant. 1994. a omistati Helmut Raigile Eesti Põllumajandusülikooli emeriitprofessori tiitel.

Teaduslik uurimistöö hõlmab mitmeid agrookeemia, maaviljeluse ja taimekasvatuse alaseid küsimusi. Viimastel aastakümnetel on ta pööranud suurt tähelepanu galeegakasvatusele. Tema pikaajaliste 30-aastaste uuringute tulemusena on Eestis galeega tutvustatud uue söödakultuurina. Kollektiivse töö tulemusena on aretatud pika kasutuskestuse ja suure saagivõimega talvekindel galeegasort 'Gale', mille üheks eriti väärtuslikuks omaduseks võrreldes lutserniga on stabiilne seemnesaak.

Trükis on avaldatud töid maa ratsionaalsest kasutamisest, põllu- ja söödakülvikordade produktiivsusest sõltuvalt teravilja ja liblikõieliste osatähtsusest külvikorras, põlevkiviõli kasutamisest maaviljeluses, lutsernikasvatuse teoreetilistest alustest happelist muldadel ja lutserni seemnekasvatusest, galeega bioloogiast, agrotehnikast ja seemnekasvatuse tehnoloogiast ning palju muud.

Uue söödakultuuri uurimise ja evitamise eest omistati H. Raigile 1984. a NSVL Ministrite Nõukogu preemia. Mitmesuguste leiutiste eest on H. Raigile välja antud kokku 5 autoritunnistust.

H. Raigi juhendamisel on kaitstud 7 kandidaaditööd ja üks filosoofiadoktori dissertatsioon ning 3 magistratööd. Teadustöö artikleid ja publikatsioone on trükitud avaldatud ligikaudu 100, tuntuim neist on "Söödagaleega kasvatamise kogemusi" (ilmunud 1988. a). Ta on olnud mitmete grandite vastutav täitja, juhendaja ida-kitseherne alases uurimistöös, mille kokkuvõttena valmis 2001. aastal inglisekeelne monograafia "Fodder galega".

H. Raig on tähelepanu pööranud ka õppe-metoodilisele tööle, ta on keskkooliõpiku "Agronoomia" ning käsiraamatu "Maaviljelus" koostaja ja kaasautor.

Esinenud rahvusvahelistel mullateaduse ja rohumaaviljeluse alastel kongressidel Kanadas, Inglismaal, Saksamaal, Skandinaaviamaades ja Uus-Meremaal. Uute söödakultuuride tutvustamise ja kasvatamise küsimuses on H. Raig ettekandeid ja loenguid pidanud Helsinki (1977), Humboldti (1988), Uppsala (1991) ning Norra (1990) ja Taani (1991) põllumajandusülikoolides.

H. Raig on aktiivselt osalenud mitmesuguste erialanõukogude ja erialasektsioonide töödes nii Eestis (EMVI ja EPMÜ), Lätis (maaviljeluse instituut) kui ka mujal (Üleliidulise Põllumajandusteaduse Akadeemia Lääneosakonna taimekasvatuse sektsioon). Alates 1976. a on Rahvusvahelise Mullateadlaste Seltsi liige.

Praegu peab juubilar pensionipõlve Pärnus. Tema tegutsemistahe on suundunud viimastel aastatel ka suvekodu ülesehitamisele Saaremaal.

H. Raig on seltskonnainimene, kes koosviibimistel ei jäta lauakõnet pidamata ja lauluviisi üles võtmata. Laulnud on ta ka mitmes meeskooris. Oma kohusetundliku töö, peremehetunde ja järjekindlusega on ta võitnud kolleegide lugupidamise. Soovime talle tugevat tervist ja rõõmsat meelt ka edaspidiseks.

H. Meripõld

HEINO KASESALU – 70

Tuntud metsateadlane H. Kasesalu sai 70-aastaseks. Ta on sündinud 1. aprillil 1932 Kõo vallas Soomevere külas Viljandimaal Tooma talu peres. Sooritas küpsuseksami Tartu I Töölisnoorte Kesk-koolis. Kõrghariduse omandas ta EPA metsandusteaduskonnas 1958. a (diplom *cum*

laude). Juubilar oli 1958–1961 Järvelja õppekatsemajandis peametsaülem ja 1961–1963 EBI aspirant. Tulemuseks oli 1972. aastal kaitstud kandidaadidissertatsioon ("Metsa ja mulla vastastikused suhted Eesti NSV nõmmemännikutes"). Juubilari

peamised tööaastad, 1964–1998, on seotud Järvelja õppe-katsemetsamajandiga (1997. aastast Järvelja õppe- ja katsemetsakond). H. Kasesalu on seni ainus, kes tippjuhina on nii palju aastaid olnud metsandusliku kõrghariduse õppe- ja katsebaasi eesotsas. Kohakaaslastena oli juubilar 1987. aastast EPMÜ metsakasvatuse instituudi õppejõud ja on aastast 1998 EPMÜ metsakasvatuse vanemspetsialist. Rida teadusartikleid Järvelja metsadest ongi viimaste aastate konkreetne tulemus.

Juubilar on mitme aastakümne vältel juhendanud Järveljal üliõpilaste praktikat. Aastaid oli H. Kasesalu EPMÜ teadusnõukogu liige.

Järvelja elust on avaldatud tosikond artiklit. Neis on H. Kasesalu valgustanud metsamajandi üldküsimsusi, kuid ka majandamistulemusi. On artikleid võõrpuuliikidest, on kirjutised kõrgetest kuuskedest ja kaskedest, kuulsast Kuningmännist ja hariliku tamme kultiveerimisest. Eraldi on juttu dendropargist ja Agali arboreetumist (brošüür). H. Kasesalu on Järveljal jätkuvaist metsakuivendustöödest, ürgmetsakvartalid, metsanduse nestorist prof. A. Mathiesenist ja eluaegselt taimlamajandust juhtinud August Margusest. Märkigem, et enamik eksoote käsitlevaid artikleid on teadusuuringud. Kõiki Järveljaga seotud kirjatöid on üle 30, seega rohkem kui ühelgi teisel, kes on Järvelja õppe- ja katsemetsakonnast kirjutanud.

H. Kasesalult on veel mitukümmend käsitlust, mis jäävad väljapoole Järveljat. Saame lugeda vanadest parkidest, nende seisundist ja kaitsest, põõsaste leinavormidest, Ussuurimaa põlismetsadest ning krahv Fr. Bergi osalusest võõrpuuliikide kasvatamisel. Pole puutumata jäetud metsandusajalugu ja metsaökoloogiat.

H. Kasesalu valitsemisajal ehitati kauplus-söökla, mehhaniseeritud lõppladu, garaaž-töökoda, jahiloss ja hulk elamuid. Seitsmekümnendail aastail rekonstrueeriti metsakuivendussüsteem.

Juubilar on osalenud Eesti Looduseuurijate Seltsi, Akadeemilises Metsaseltsi ja Eesti Jahimeeste Seltsi töös.

Korduvaid uurimisreise on tehtud Kaug-Itta (Sahhalini saar, Ussuurimaa metsad). On tutvutud Põhja-Ameerika läänerranniku metsadega (California ja Oregoni osariik). Turismimatkad on haaranud mitmeid Euroopa riike.

H. Kasesalu elutöö on olnud rikkalik. Jätkugu juubilaril tervist ja jõudu edaspidisteks teadusuuringuteks!

H. Rebane